

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 457/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. augusta 2014 predbežne prerokoval sťažnosť V. Š., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Margita Lonská, s. r. o., Medved'ovej 32, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Margita Lonská, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co/39/2010 z 24. novembra 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 401/2012 z 25. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2013 doručená sťažnosť V. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala

porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 19 Co/39/2010 z 24. novembra 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 401/2012 z 25. novembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažnosť bola doplnená podaním sťažovateľky doručeným ústavnému súdu 7. apríla 2014.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka doručila Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) 7. apríla 1997 návrh, ktorým sa domáhala, aby okresný súd *„zaviazal odporcu Poľnohospodárske družstvo... k vydaniu priznaných majetkových podielov vo výške 205.023 Sk (6.805,52 €) so 17,6 %-ným úrokom z omeškania... v zmysle ust. § 13 ods. 2 zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách, nakoľko odporca povinnosť stanovenú v citovanom ustanovení zákona č. 42/1992 Zb. nesplnil do 90 dní (t. j. do 8. 2. 1996) odo dňa, keď sťažovateľka o vydanie majetkových podielov písomne požiadala“*.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C/257/1997 z 9. decembra 2009 *„zaviazal odporcu k zaplateniu 4.997,71 € (150.561,- Sk) istiny so 6 %-ným úrokom z omeškania od 1. 9. 2005 do zaplatenia.... Konanie v časti o zaplatenie ročného úroku z omeškania vo výške 2,4 % zo sumy 6.805,52 € zastavil. V zostávajúcej časti návrh zamietol...“*.

4. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala, *„že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci“*.

5. Krajský súd rozsudkom z 24. novembra 2011 sp. zn. 19 Co/39/2010 rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala dovolanie, v ktorom namietala, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Následne najvyšší súd napadnutým uznesením jej dovolanie

odmietol ako neprípustné. Sťažovateľka „vidí porušenie ňou označených základných a iných práv v nesprávnych právnych záveroch, nedostatočnom odôvodnení rozsudkov najvyššieho súdu a krajského súdu, ako aj v rozpornosti ich právnych záverov s právnym poriadkom“.

6. Sťažovateľka v petite sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 19 Co/39/2010 z 24. novembra 2011 a uznesením najvyššieho sp. zn. 3 Cdo 401/2012 z 25. novembra 2013 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a „právo na právnú istotu vyplývajúce z čl. 1 ods. 1“ ústavy. Zároveň sa domáha, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a uznesenie najvyššieho súdu a vec im vrátil na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 142/2011). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený. Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

10. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným

zákonem, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd rovnako uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

11. Sťažovateľka sa v sťažnosti najprv domáhala ústavno-súdneho prieskumu vo vzťahu k potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu, ktorý považovala za nedostatočne odôvodnený.

12. Ústavný súd na rozdiel od sťažovateľky nepovažuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu za zjavne neodôvodnené a nespreskúmateľné, a to aj napriek tomu, že odôvodnenie právnych záverov odvolacieho súdu je pomerne strohé, pričom krajský súd sa v celosti stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu. Vo svojej ustálenej judikatúre aj v nadväznosti na § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ústavný súd tiež zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Navyše, úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

13. Rovnako ani nespokojnosť sťažovateľky s právnym posúdením veci krajským súdom (a pred ním okresným súdom), ktorý vykonal riadne dokazovanie a v danej veci aj

právoplatne rozhodol o jej nároku na vydanie majetkových podielov podľa príslušných ustanovení „*zákona č. 42/1992*“, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

14. Ústavný súd preskúmaním právnych záverov napadnutého rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C/257/1997 z 9. decembra 2009 celkovo na 7 stranách) nedospel k názoru, že v danej veci sa všeobecný súd dopustil výkladových omylov, ktoré by zakladali rozpor napadnutého rozsudku krajského súdu s obsahom základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie.

15. Z uvedených dôvodov vo vzťahu ku krajskému súdu odmietol preto sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Sťažovateľka vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu tiež namieta, že jej dovolanie proti rozsudku krajského súdu bolo odmietnuté nedôvodne, pretože pochybenia okresného súdu a krajského súdu podľa sťažovateľky zakladali procesnú vadu podľa § 237 písm. f) OSP, t. j. odňatie možnosti účastníka konať pred súdom, a najvyšší súd mal jej dovolaniu vyhovieť, resp. jej mal dať jasnú odpoveď na všetky dovolacie námietky.

17. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, v ktorom najskôr zhrnul dôvody rozsudku okresného súdu (a tiež krajského súdu), odvoláciu a dovoláciu argumentáciu sťažovateľky, stanovisko žalovaného, a ako z neho vyplýva, najvyšší súd dovolanie odmietol bez meritórneho posudzovania dovolacích námietok, pretože nezistil existenciu niektorej z väd, ktoré v zmysle § 237 OSP zakladajú prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu. Primeraným spôsobom najvyšší súd sťažovateľke na strane 3 až 7 vysvetlil, že ňou formulované dovolacie dôvody nezakladajú prípustnosť dovolania. Samotná otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho

konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania je podľa názoru ústavného súdu navyše vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky. Uvedené platí aj v prípade, keď sa právne úvahy sťažovateľky uberali iným smerom ako právny názor najvyššieho súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí, avšak rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať.

18. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry tiež viackrát vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. III. ÚS 362/04, III. ÚS 536/2011).

19. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že záver najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľný či neodôvodnený a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. V tejto časti vo vzťahu k najvyššiemu súdu bolo preto namieste sťažnosť sťažovateľky odmietnuť tiež ako zjavne neopodstatnenú.

20. Ustanovenie čl. 1 ods. 1 ústavy patrí medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty, ako aj viazanosť štátnych orgánov konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (obdobne I. ÚS 270/2014). Jeho porušenie možno namietat' len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou).

Keďže v posudzovanej veci však nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu ani napadnutým uznesením najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto

základného interpretačného, resp. aplikačného pravidla, ktoré sťažovateľka namieta ako „právo na právnu istotu vyplývajúce z čl. 1 ods. 1 ústavy“.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky (zrušenia rozsudku krajského súdu a uznesenia najvyššieho súdu a podobne).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. augusta 2014